

# Koffiedik

*Een bijzondere verzameling korte,  
echt gebeurde verhalen van  
een voormalig schippersvrouw  
met heel veel kwaliteiten*

**© 2025 Nel Hamerslag**

*Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur/uitgever.*

*Mo part of this book may be reproduced in any form by print, photo, microfilm or any other means without written permission from the author/publisher.*

ISBN: 978-90-8548567-4

NUR: 740

# Inhoudsopgave

|                                        |    |
|----------------------------------------|----|
| Het tij kan keren                      | 8  |
| Bij de Nonnen                          | 15 |
| Hel en Verdoemenis                     | 18 |
| Hoe is het mogelijk dat wij nog leven! | 24 |
| Oliebollen en Korea                    | 28 |
| Geboren om te sterven                  | 31 |
| Vrouwelijke ongemakken                 | 34 |
| De vreselijke ziekte kanker            | 36 |
| Kinderlogica                           | 38 |
| Er zit een luchtje aan                 | 42 |
| Twee ogen zo blauw                     | 46 |
| Vuurvogel                              | 55 |
| Motormuis                              | 60 |
| Alle hens aan dek                      | 66 |
| Diep donkere dagen                     | 69 |
| Noodkreet in een fles                  | 73 |

|                               |    |
|-------------------------------|----|
| Scheepsjargon                 | 76 |
| Schippers Vakjargon           | 79 |
| Jong belegen kaas             | 82 |
| Stille Kees                   | 86 |
| Knuffelbeer                   | 89 |
| Kapitein Iglo                 | 92 |
| Het onmogelijke werd mogelijk | 96 |

## Het tij kan keren

1948.

Anneke lag uitgeput in bed en keek naar haar zojuist geboren dochter, het kind lag bij haar want een wiegje had ze niet. Ze was alleen, tante Ans was net vertrokken met de belofte de volgende morgen terug te komen om moeder en kind te verzorgen.

Ze keek bezorgd naar het hummeltje, het zag er iel uit, wel gaaf maar zó klein!

‘Het zou toch niet sterven?’ vroeg zij zich heel even af en ze dacht terug aan de vader, het grote verdriet dat haar nog steeds achtervolgde. Anneke had alles overleefd, de oorlog en zelfs de hongerwinter, maar de dood van haar man was ze nog steeds niet te boven. Hij was gestorven aan difterie.

Het was destijds een hele panieктоestand geweest. De dokter weigerde snel te komen. Het was keelontsteking volgens hem, maar de koorts was steeds hoger geworden.

Toen de dokter eindelijk wél kwam, was het te laat.

Vlak na de oorlog had ze werk gevonden in een hotel in Hoek van Holland en daar had ze hem ontmoet. Het was liefde op het eerste gezicht geweest. Beide waren broodmager als gevolg van de hongerwinter. Nederland was volop bezig zich te herstellen van de gevolgen van de oorlog. Langzaam kwamen er weer dingen op gang.

En hun liefde groeide.

Toen hij haar ten huwelijk vroeg, ondanks de tegenstand van zijn familie, 'wegens het verschil van het geloof,' trouwden ze.

Ze was nog nooit zo gelukkig geweest.

Annekes moeder had haar niet veel liefde gegeven. Misschien door het feit dat zij twee oorlogen meegemaakt had en in korte tijd haar man en jongste zoon verloren was. Dat maakt een mens misschien wel hard.

Ook bij Anneke was de dood van vader keihard aangekomen. Hij was haar maatje geweest. Ze waren 'geestverwanten'. Ze kon alles aan hem kwijt. Hij was een zeer creatieve man, van beroep hoefsmid en siersmid. De mooiste krullen en leeuwenkoppen maakte hij aan smeedijzeren hekken. Ze was altijd in zijn nabijheid te vinden. Wat ze aan liefde van haar moeder tekort kwam, kreeg ze van hem dubbel en dwars terug.

Het was nu jaren geleden dat hij was overleden maar ze miste hem nog elke dag. Waarom moest ze vader zo vroeg missen? Hij was de enige die haar begreep.

Het leven was verder ook niet makkelijk voor haar geweest. Er was ook nog het verlies van haar jongste broertje. Hij stierf een jaar na de dood van vader. Daarover zat ze vol zelfverwijt want op die bewuste dag moest Anneke van haar moeder naar de slager en haar broertje binnenroepen. Omdat het zulk mooi weer was, besloot ze maar direct worst te gaan halen.

Broertje opsporen kon later nog wel.

In die tussentijd was het gebeurd, hij was in de gracht gevallen en verdronken.

‘Had ze maar,’ was het verwijt dat ze elke dag zag in de ogen van haar moeder.

Wimpie was een nakomertje geweest en moeder voelde zich extra aan het kind gebonden, omdat dat het laatste was van haar band met de vader, haar echtgenoot.

De liefde die ze nooit aan de andere kinderen had kunnen geven, kreeg de jongste.

Nadat Wimpie begraven was, werd haar moeder stugger en zwijgzamer dan ooit. Ze toonde nooit haar gevoelens en leefde vanaf dat moment voor zichzelf zonder naar haar omgeving te kijken.

Twee oudere broers en zussen van Anneke waren al getrouwd en uit huis.

Door de oorlogsomstandigheden was de woningnood hoog. Daarom kregen Anneke en haar man nog geen woning maar omdat de zolder bij moeder toch leeg stond, mochten ze daar wel zo lang intrekken. Het enige wat zij bezaten was een tweepersoonsbed. In de roes van het verliefd zijn, hadden ze verder niets nodig. Samen verdienden ze bij elkaar twintig gulden per week. Haar moeder had beslist dat ze tien gulden kostgeld moesten betalen, dus ze hielden er tien over.

Dat was geen vetpot, maar ze hadden in ieder geval te eten.

Anneke was net vier maanden zwanger toen haar man overleed. Ze stond er helemaal alleen voor. Van haar moeder kreeg ze geen enkele steun, om maar niet te praten over haar

## Bij de Nonnen

Ik zat op een dagschool waar de Nonnen de scepter zwaaiden. Elke morgen werd er gevraagd: of je naar de kerk was geweest?

Ik had als zesjarige daar niet zoveel zin in en was in het begin zo eerlijk om toe te geven dat ik niet geweest was. Er stond ook geen druk van mijn ouders achter.

Wat is het verschil tussen lijfstraffen?

Als je niet naar de kerk was geweest, moest je voor de klas, op je knieën, op een houten bankje een half uur blijven zitten. Er moest boete worden gedaan.

Je kunt je voorstellen dat je knieën aardig pijn gingen doen.

Op Aswoensdag moest je voor schooltijd in de kerk een askruisje op je voorhoofd gaan halen.

Ook daarmee had ik mezelf aardig in de vingers gesneden.

Mijn vader rookte toen nog stevig, ik heb de as van zijn sigaretten verzameld en een beetje nat gemaakt. Ik vond dat het wel aardig leek en heb toen een kruisje op mijn voorhoofd getekend.



Waar ik geen rekening mee had gehouden, was dat de Priester een soort stempel had, waarmee hij de kruisjes op de voorhoofden zette. Het mijne leek er natuurlijk helemaal niet op, het gevolg: honderd strafregels. Ik had een doodzonde begaan!

Elke vrijdagmiddag werd alle kinderen van de school bij elkaar gebracht in de aula.

We moesten voor het levensgrote beeld van Maria de hele rozenkrans bidden.

De kleine kraaltjes zijn Weesgegroetjes en de grote het onze Vader.

We waren er de hele middag mee bezig.

De meisjes zaten bij de nonnen en de jongens bij de broeders.

De jongens mochten wel zwemmen en gymmen, de meisjes niet, omdat het voor meisjes onkuis was. Wij moesten leren handwerken.

We mochten, ook al was het heel koud, geen lange broek dragen. Een rokje en trui met lange mouwen en kniekousen.

In de zomer moesten onze armen bedekt zijn en we mochten ook geen open schoenen dragen.

Toen ons gezin van de ene stad naar de andere verhuisde - ik was acht jaar - kwam ik op een christelijke school terecht, toen werd duidelijk dat ik achter was in vergelijking met de andere kinderen.

Zij waren met aardrijkskunde al bij Europa en ik had net Nederland gehad.

Het geloof speelde een heel grote rol in het leerproces bij de nonnen zoals, elke morgen een half uur bidden, de catechismusles etc.

Op de christelijke school kregen we ook Bijbelleer, maar dat was maar één uur in de week en verder werd er elke morgen een gebed opgezegd.

Ondanks dat ik zelf ben gedoopt en tevens mijn communie heb gedaan, wilde ik mijn kinderen niet laten dopen. Immers, een baby kan niet zelf kiezen. Ik ging van het standpunt uit, dat als zij volwassen zouden zijn, de keus aan henzelf was.

## Hel en Verdoemenis

Ik was zes jaar en zat in de eerste klas van een streng Katholieke school. Normen en waarden werden erin gepompt tot in het absurde.

Zo werd ik heel bang gemaakt voor de Hel.

Als je braaf was ging je naar de hemel, was je minder braaf geweest dan wachtte het Vagevuur. Dat was in mijn kindelijke logica niet zo erg want als je heel erg je best deed mocht je alsnog naar de Hemel.

Maar de Hel! Daar kwam je nooit meer uit, je ziel zou eeuwig branden.

De groenteboer bij ons in de buurt had altijd kratten met groenten en fruit buiten voor het raam uitgestald. Voor mij was dat heel aantrekkelijk, die mooie appels, zo onweersaanbaar.

Ik had een heel goede smoes bedacht. Als ik zo'n appel zou pikken dan kwam ik in het Vagevuur terecht en als God zou zien dat ik nog maar een kind was dan zou hij mij heus wel naar de Hemel sturen. Daarmee stelde ik mezelf steeds gerust als ik een appel meenam.

of andere onbenulligheden. Maar deze keer koste het mij heel veel moeite om mijn zonden op te biechten.

Met een piepstemmetje vroeg ik: 'Ga ik nu naar de Hel?'

'Het is natuurlijk heel erg wat je hebt gedaan,' antwoordde de Eerwaarde. 'Als je tien Weesgegreetjes bidt, zullen je zonden je worden vergeven.'

Tien Weesgegreetjes! In mijn ogen was dit geen gewone zonde geweest, dit was een doodzonde!

Als ik het koekjespikken opbiechtte, dan kreeg ik er maar twee of drie. Meestal als ik er één gedaan had vond ik het wel genoeg en maakte dan dat ik de kerk uitkwam.

Maar die keer heb ik ze allemaal met volle overtuiging geboden!

Bij het verlaten van de kerk voelde ik mij enorm opgelucht. Gelukkig, zo dacht ik, als het klopte wat de Eerwaarde had gezegd dan was mijn zieltje niet langer verdoemd. God had mij vergiffenis geschonken. Ik had weer een nieuwe kans gekregen om ooit een Engeltje te worden.

## Hoe is het mogelijk dat wij nog leven!

Wij zaten in auto's (als je ouders zo rijk waren om een auto te bezitten) zonder veiligheidsstoeltje, gordels of airbag.

Ons bed en speelgoed waren geschilderd met verf vol lood en cadmium.

Boven aan een trap was geen hekje, wie te ver ging kudelde naar beneden.

Flessen met gevaarlijke stoffen en alle apotheekflessen konden we gewoon met onze handjes en beperkte motoriek openen.

Op de fiets zat je gewoon achterop met je kont op de bagagedrager en probeerde je je vast te houden aan de schroeven van het zadel voor je.

Een helm hadden ze nog niet eens op een bromfiets, laat staan op een fiets.

Kleur en smaakstoffen moesten ook al bestaan hebben, want zo rood, groen of geel als die limonade toen was, zie ik ze nu echt niet meer.

Op school hadden ze maar één maat bank en daar zat zo'n heerlijk gevaarlijke klep aan. We schreven met inkt en een kroontjespen daar zat een heel scherpe punt aan.

We haalden het niet in ons hoofd er iemand mee te steken.

Schoenen waren meestal al ingedragen door broer, zus, neef of nicht en ook je fiets was of te groot of te klein.